

Ook Cranendonck gestart met Agrarisch Natuurbeheer

Jan Corporaal

Op de proefbedrijven Zegveld en Aver Heino wordt al een aantal jaren onderzoek gedaan naar het inpassen van natuur en landschap in de bedrijfsvoering. Ook in het zuidelijk zandgebied groeit de belangstelling voor agrarisch natuurbeheer. Dit was aanleiding om met een aantal instanties na te gaan wat de mogelijkheden zijn voor agrarisch natuurbeheer op proefbedrijf Cranendonck. Eind 1997 werd gestart met de uitvoering. Het project bestaat uit een deel onderzoek en een deel demonstratie. Naast gangbare en in elk bedrijf inpasbare aspecten zoals beheer van erfbeplanting, houtwallen en singels en nestkasten, wordt ook onderzoek gedaan naar inrichting van ecologische verbinding zones langs beken en het aanleggen van poelen en natuurstrookjes op overhoeken van percelen.

Achterstallig onderhoud

Op het bedrijf liggen een aantal houtwallen en singels. Hieraan was de laatste jaren nauwelijks onderhoud gedaan. Daardoor bestonden ze hoofdzakelijk uit hoge bomen met weinig ondergroei. Om een mooie dichte singel terug te krijgen zijn de bomen afgezet. Het dikke hout heeft een bestemming als brandhout gevonden. De takken zijn op verschillende manieren verwerkt, namelijk; afvoeren, versnipperen en terugleggen in de houtwal in takkenstapels. Ook op het erf is met snoeien de nodige verjonging van bomen en struiken gerealiseerd. Op verschillende plaatsen zijn bomen en struiken bijgeplant.

Verskillende beheersovereenkomsten

Doordat een deel van het bedrijf in de ecologische hoofdstructuur is komen te liggen, kunnen ook beheersovereenkomsten worden afgesloten. Uit demonstratie- en onderzoeksoogpunt zijn vier graslandpercelen in tweeën gedeeld, waarbij de ene helft normaal beheerd wordt en de andere helft een beheersovereenkomst met botanische doelstelling heeft gekregen. Er is gekozen voor een pakket met een uitgestelde maaidatum tot 30 juni. In 1997 bleek dat de bodem van de percelen nog te rijk is om in één keer over te schakelen op dit eindbeheer. Daarom is in overleg met DLG besloten om de eerste jaren een overgangsbeheer toe te passen waarbij gemaaid wordt bij een opbrengst van 2,5 ton droge stof. Hierdoor zal een snellere verschraling optreden, wat bevorderlijk is voor het uitbreiden van soorten.

Langs de randen van bovengenoemde percelen en op een ander perceel is een overeenkomst afgesloten voor randenbeheer voor een strook van twee meter breed. Deze strook wordt met de rest van het perceel beweid en gemaaid maar niet bemest. Vanzelfsprekend mag, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van probleemkruiden als akkerdistel, ridderzuring en brandnetel, ook geen chemische onkruidbestrijding uitgevoerd worden.

Langs een perceel met triticale wordt op een vier meter brede strook akkerrandenbeheer toegepast. Hierbij wordt niet alleen de ontwikkeling van akker(on)kruiden gevolgd maar ook de opbrengst in verhouding tot een bemest stuk rand. Het meest verbouwde graangewas in Noord-Brabant en omstreken is snijmaïs. Voor snijmaïs kan geen overeenkomst voor akkerrandenbeheer worden afgesloten omdat het gewas zich daarvoor niet leent. Daarom zijn op een

De pas gegraven poel zal in de loop der jaren worden bevolkt door vele planten en dieren.

maïspancel langs de lengtezijde grasranden van vier meter breed aangelegd. Ook de twaalf meter brede kopakkers zijn met gras ingezaaid. De grasstroken zijn voor de ene helft ingezaaid met een BG11 mengsel en voor de andere helft met een Wildweidemengsel. Dit laatste bevat naast grassen ook vlinderbloemigen die aantrekkelijk zijn als drachtplanten voor insecten.

Ecologische verbindingzones

Het waterschap heeft van de provincie de opdracht gekregen om in het kader van de ecologische hoofdstructuur langs beken over een grote lengte ecologische verbindingzones aan te leggen. Hoe deze aangelegd en onderhouden moeten worden is slechts in grote lijnen duidelijk. Om hierover meer gegevens te krijgen zijn op het proefbedrijf, langs de Bulder Aa, op een snijmaïspancel en op een graspancel drie verschillende varianten ingericht. De stroken zijn tien meter breed en voor 30 - 50 % beplant met bomen en struiken. Bij één strook staan de bomen en struiken direct langs de Aa, zodat het vanaf de andere zijde van de beek moet worden geschoond. Bij een andere is er langs de beek een overgangzone die tevens als schouwpad wordt gebruikt en staan de bomen en struiken tegen het gras/maïspancel aan. Bij de derde variant staan de bomen en struiken in bosjes verspreid over de strook.

Nieuwe natuur

Op een maïspancel waarlangs de Bulder Aa sterk meandert, zijn twee punten van het perceel afgegraven en ingericht voor vegetatieontwikkeling. Op een graslandpancel is een bestaande poel die in de loop van de jaren helemaal dichtgegroeid was weer uitgegraven. In de hoek van een ander perceel en deels in het bos is een nieuwe poel gegraven.

Onderzoek

Een deel van de hierboven genoemde activiteiten hebben een demonstratief karakter. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar kosten en benodigde tijd voor aanplant, onderhoud etc. Bij de beheersovereenkomsten worden opbrengsten en kwaliteit van het geoogste product gemeten. Op een aantal percelen wordt de opbrengst aan gras of maïs gemeten is op verschillende afstanden tot de houtwal/singel/ecologische verbindingzone. Zo proberen we meer kwantitatieve gegevens van agrarisch natuurbeheer te verzamelen.

Wandelroute

Om kennis te maken met de verschillende aspecten die hierboven zijn beschreven, is in samenwerking met de gemeente een 3,5 km lange wandelroute uitgezet die langs de verschillende objecten voert. De wandelroute is aangelegd om zowel veehouders als andere belangstellenden kennis te laten maken met het agrarisch natuurbeheer op proefbedrijf Cranendonck. Met informatieborden en een folder krijgt de wandelaar een toelichting.

Wandel ook eens langs de nieuwe natuur op Cranendonck.

De takkenstapels vormen een goede broedgelegenheid voor (zang)vogels.

